

1 GIỚI THIỆU SÁCH GIÁO KHOA

1.1. Quan điểm biên soạn sách giáo khoa môn Tự nhiên và Xã hội lớp 1

Việc biên soạn SGK môn Tự nhiên và Xã hội lớp 1 cũng tuân thủ các quan điểm chung biên soạn SGK, về lựa chọn kiến thức và tinh giản nội dung của SGK môn Tự nhiên và Xã hội đã được thống nhất ở cả 3 lớp 1, 2, 3.

Các quan điểm chung về biên soạn SGK môn Tự nhiên và Xã hội:

- Bảo đảm phát triển phẩm chất và năng lực của HS thông qua hệ thống kiến thức tự nhiên, xã hội, thiết thực và hiện đại; chú trọng thực hành, vận dụng để giải quyết các vấn đề trong học tập và đời sống.
- Bảo đảm tính kế thừa, phát triển các ưu điểm của SGK môn Tự nhiên và Xã hội đã có ở nước ta, tiếp thu kinh nghiệm viết SGK của những nền giáo dục tiên tiến trên thế giới. SGK là một kế hoạch cho những hoạt động học tập tích cực của HS góp phần hình thành và phát triển những năng lực cốt lõi, đặc biệt là năng lực khoa học. SGK tạo điều kiện để HS tự học và chứng tỏ khả năng vận dụng sáng tạo. SGK góp phần đổi mới phương pháp dạy học, giúp GV tổ chức tốt các hoạt động học tập của HS.
- Bảo đảm sự kết nối giữa các lớp học và sự liên thông giữa các môn học.

Quan điểm lựa chọn kiến thức và tinh giản nội dung:

- Việc lựa chọn kiến thức trình bày trong SGK phải theo đúng các quy định của chương trình về kiến thức và năng lực cần đạt, ưu tiên lựa chọn kiến thức có các đặc điểm sau:
 - + Có nhiều ứng dụng thực tế và có tác dụng tích cực đến việc phát triển năng lực của HS.
 - + Có tính điển hình cao.
 - + Có ý nghĩa trong hiện tại.
 - + Có ý nghĩa trong tương lai.

- + Phù hợp với cấu trúc của chủ đề.
- + Phù hợp với sự quan tâm và khả năng tiếp thu của HS tiểu học.
- Nội dung các kiến thức đã được lựa chọn cần được trình bày một cách tinh giản theo quan điểm sau:
 - + Tập trung vào nội dung cơ bản.
 - + Cô đọng, lược bỏ những chi tiết phức tạp, những chi tiết chưa thực sự cần thiết cho việc hình thành kiến thức cơ bản.
 - + Trực quan hoá qua so sánh, qua hình ảnh, mô hình,...
 - + Đơn giản hoá nội dung cho phù hợp với trình độ tiếp thu của HS tiểu học.
 - + Không mở rộng phạm vi nội dung kiến thức ra ngoài những quy định của chương trình, trừ trường hợp bất khả kháng.

1.2. Những điểm mới cơ bản của sách giáo khoa môn Tự nhiên và Xã hội lớp 1

Tự nhiên và Xã hội 1 là tên gọi của SGK môn Tự nhiên và Xã hội được biên soạn theo Chương trình Giáo dục phổ thông mới. Ngoài những nội dung, yêu cầu mới theo quy định của chương trình, SGK được biên soạn với nhiều điểm khác biệt với SGK hiện hành. Có thể tóm lược những ưu điểm của sách và cũng là tiêu chí mà các tác giả tuân thủ để dày công biên soạn sách. Đó là:

- *Hấp dẫn người học*: Sách được trình bày 4 màu, hình ảnh đẹp mắt, sinh động, thiết kế mở, kết hợp hài hoà kênh chữ và kênh hình, đặc biệt ưu tiên kênh hình ở những bài đầu của sách phù hợp với khả năng đọc của HS. Cách trình bày hấp dẫn nhằm kích thích sự ham học, trí tò mò và tư duy sáng tạo của HS. Nhờ đó, việc học sẽ trở thành một hành trình khám phá thú vị.
- *Người học là chủ thể của các hoạt động*: Trong tất cả các hoạt động học của bài, HS luôn là chủ thể, chủ động trong việc khai thác kiến thức mới. Điểm khác biệt rõ nhất so với SGK hiện hành là ở hoạt động tự đánh giá của HS ở cuối mỗi chủ đề (hình 1).

Hình 1. Hoạt động tự đánh giá của HS sau mỗi chủ đề

- Người học được trải nghiệm và khám phá: HS bắt đầu được tham gia dự án học tập. Đó là 2 dự án: *Trồng và chăm sóc cây* ở chủ đề Thực vật và động vật; *Tìm hiểu bầu trời và thời tiết* ở chủ đề Trái Đất và bầu trời.

Hình 2. Dự án học tập

Trong sách có nhiều hoạt động học tập theo nhóm như cùng viết, vẽ, hát (về gia đình, mái trường, cây xanh,...), các hoạt động cùng trải nghiệm khám phá, chia sẻ trong nhóm về cây và con vật xung quanh, chia sẻ những việc đã làm được để chăm sóc và giúp đỡ gia đình,... Những hoạt động nhóm này tạo cơ hội cho HS vừa được trải nghiệm, khám phá, vừa nâng cao khả năng giao tiếp và hợp tác.

- *Người học được hình thành và phát triển năng lực:* Các hoạt động học tập như khám phá (HS vận dụng những kinh nghiệm, hiểu biết đã có về gia đình, về cây, con vật và bản thân để hình thành kiến thức mới), thu thập thông tin (về thực vật, động vật và hoàn thành vào các phiếu điều tra), đặt ra các nhiệm vụ học tập (trò chơi tìm cánh hoa, xếp các loại cây,...), đặt ra các tình huống để HS giải quyết (về giữ gìn và bảo vệ trường lớp, bảo vệ động vật và thực vật, bảo vệ sức khỏe,...),... đều hướng đến mục tiêu hình thành và phát triển năng lực cho HS.